

गुंतवणुकीचा भूगोल बदलू या!

जिओग्राफिकल डायव्हर्सिफिकेशन अर्थात गुंतवणुकीचं भौगोलिक विविधीकरण महत्वाचेच, परंतु पुरेशा काळजीनेच...

काही महिन्यांआधी जेव्हा करोनामुळे जागतिक बाजार कोसळले होते, तेव्हा माझ्या एका क्लायंटने त्याचा पोर्टफोलिओचा आढावाच्या संदर्भात एक प्रश्न विचारला - मॅडम! आपण अमेरिकेत गुंतवणूक करूया का? त्यांचा बाजारपण पडला आहे. शिवाय काही ठिकाणी मी जाहिरात वाचली की, फक्त भारतापुरते मर्यादित न राहता जागतिक पातळीवर जर डायव्हर्सिफिकेशन म्हणजेच विविधीकरण केल्याने जास्त फायदा होईल! त्यांचा हा प्रश्न अतिशय योग्य वाटला. गुंतवणूक ही गुंतवणूक असते, मग ती आपल्या देशात केली काय किंवा अन्यत्र कुठेही केली काय! काय फरक पडतो? जोवर आपल्याला अपेक्षेनुसार परतावे मिळत आहेत तोवर चालतय की! काय, बरोबर ना? आजच्या लेखातून भारताबाहेरील गुंतवणुकीबाबत काही गोष्टी समजून घेऊया.

गुंतवणुकीतील विविधीकरण आपण मुळात का करतो, तर जोखीम व्यवस्थापनासाठी! याच सर्वांत सोपं उदाहरण म्हणजे, समभाग आणि रोखे संलग्न म्युच्युअल फंड. शेअर बाजारातील चटक सुसह्य करण्यासाठी बॅलन्सड फंडांचा वापर म्हणजेच विविधीकरण! कोणत्याही एका प्रकारच्या गुंतवणुकीवर अवलंबून न राहता, जेव्हा आपण रोखे, समभाग, स्थावर मालमत्ता, इत्यादी पर्यायांची सांगड घालतो, तेव्हा आपण विविधीकरण करून पोर्टफोलिओचे जोखीम व्यवस्थापन करतो.

भौगोलिक विविधीकरण म्हणजे, इतर देशातील गुंतवणूक पर्यायांचा आपल्या पोर्टफोलिओमध्ये समावेश. मग ते समभाग असोत, किंवा म्युच्युअल फंड, किंवा कंपनी-सुमला! अमेरिकन/युरोपियन/जपानी कंपन्यांचे शेअर्स, लंडनमध्ये घर, नॅसडॅकवर आधारित इंडेक्स फंड, इतर देशातील म्युच्युअल फंडामध्ये गुंतवणूक करणारे भारतीय फंड (फंड ऑफ फंड्स) हे सगळे गुंतवणूक पर्याय भौगोलिक विविधीकरण म्हणून वापरले जातात. आपल्याकडे तर काही म्युच्युअल फंडसुद्धा इतर देशातील समभाग त्यांच्या पोर्टफोलिओमध्ये ठेवतात. क्रिसिलच्या नोव्हेंबर २०१९ च्या अहवालानुसार कंपनीचा म्युच्युअल फंडाचा एकूण बाजार हिस्सा ६९.४ टक्के आहे. जून २०२० पर्यंत कंपनीकडे ७.१८ कोटी गुंतवणूकदार खाती असून इक्विटी तसेच डेट फंडांची ७० टक्क्यांहून जास्त मालमत्ता (एप्युएम) कॅम्पकडे आहे. कंपनीच्या प्रमुख ग्राहकांत एचडीएफसी, आयसीआयसीआय ऑरिजिनेशन इन्टरफेस, पेमेंट, ट्रायबल, एसबीआय, डीएसपी, फ्रँकलिन इन्व्हेस्टमेंट, आदित्य बिरला तसेच कोटक महिंद्र यासारख्या दिग्गज म्युच्युअल फंडांचा समावेश आहे.

कंपनीच्या प्रमुख सेवांमध्ये डिजिटल प्रोसेसिंग, ट्रायबल, ऑरिजिनेशन इन्टरफेस, पेमेंट, ट्रायबल, एफिव्हायशन्, मिडियरी एप्लिमेंट, रिपोर्ट

म्युच्युअल फंडांचा वापर करू शकतात. यामध्ये मग निर्देशांक (एस अँड पी ५००, नॅसडॅक, इ.), किंवा समभाग निगडित गुंतवणूक होऊ शकते. समभाग निगडित गुंतवणुकीमध्येसुद्धा प्रकार आहेत. एक प्रकार म्हणजे आयसीआयसीआय प्रू. यूपएस ब्रूचिप फंड - अग्रेसर अमेरिकी कंपन्यांचा फंड. दुसरा प्रकार म्हणजे फ्रँकलिन इंडिया फोडर फंड - या फंडाची गुंतवणूक फ्रँकलिन यूपएस अर्पोर्च्युनिटीज फंडमध्ये आहे. या दोन प्रकारच्या फंडांची यादी (१०० कोटी रुपयांचा वर मालमत्ता असणारे फंड) खालील तक्त्यामध्ये दिलेली आहे.

तिसऱ्या प्रकारामध्ये भारतीय म्युच्युअल फंडांना त्यांच्या पोर्टफोलिओमध्ये भारतातील कंपन्यांबरोबर इतर देशातील कंपन्या बाळगता येतात. उदाहरण म्हणजे - पराग पारिख लॉंग टर्म इक्विटी फंड. हे सर्व प्रकार वेगळे असल्यामुळे गुंतवणूकदाराला त्याबाबतीत व्यवस्थित माहिती मिळवून त्यानुसार निर्णय घ्यायला हवा. कोणतीही गुंतवणूक करताना आपण तिचे चार पैलू तपासतो - सुरक्षितता (सेफ्टी), रोकड सुलभता (लिक्विडिटी), जोखीम (रिस्क), कर कार्यक्षमता (टॅक्स एफिशियन्सी).

दीर्घावधीसाठी धारणेचे उमदे व्यवसाय क्षेत्र

प्रमुख भागधारक असलेल्या कॅम्पचा आयपीओ नुकताच येऊन गेला. १२३० रुपयांना दिलेला हा शेअर १५५० रुपयांना सुचबद्ध झाला होता. मात्र झटपट फायद्याच्या उद्देशाने गुंतवणूक केलेल्या गुंतवणूकदारांनी विक्रीचा मार्ग केल्याने हा शेअर सध्या १३३० रुपयांच्या आसपास उपलब्ध आहे. कंपनी नुकतीच सूचबद्ध झाल्याने उलाढाल जास्त करते. या सेवा पुरवण्यासाठी कंपनीचे देशांतर्गत विस्तृत नेटवर्क असून यात २५ आणि पाच केंद्रांपासित प्रदेशांचा समावेश होतो. एचडीएफसी, वारबर्ग पिन्सक, फेरिंग कॅपिटल आणि अँकसिस (अउर) इन्व्हेस्टमेंट्स हे

थेंबे थेंबे तळे साचे तृप्ती राणे

आपल्या देशात जेव्हा आपण गुंतवणूक करतो तेव्हा आपल्याला बरीच माहिती सहज मिळत असते. परंतु जेव्हा आपण इतर देशातील गुंतवणुकीबद्दल विचार करतो तेव्हा हे चार पैलू तपासताना परदेशी अर्थव्यवस्थेचासुद्धा विचार करावा लागतो. तिथे असणारे व्याज दर, सरकारची धोरणे, महागाई, शिवाय विनिमय दर या सर्व बाबींकडे लक्ष द्यायला लागतं. शिवाय, या गुंतवणुकीसाठी आपल्याला कोणते कर नियम लागू होतात - आपल्या देशात आणि दुसऱ्या देशात हेसुद्धा नोट घ्यायला हवं. या सर्व गोष्टींमुळे अशा प्रकारच्या गुंतवणुकीतून नक्की किती परतावे मिळतील याचा अंदाज बांधणं जरा जास्त क्लिष्ट होतं. आणि म्हणून ही गुंतवणूक जास्त जोखमीची वाटते. शिवाय फेमा आणि प्राप्तिकर कायद्यातील तरतुदीसुद्धा नोट समजून मग हे व्यवहार झाले तर ठीक.

फंडाचे नाव	मालमत्ता (रु. कोटी)	मागील परतावे			
		एक वर्ष	तीन वर्षे	पाच वर्षे	१० वर्षे
फ्रँकलिन इंडिया फोडर - फ्रँकलिन यूपएस अर्पोर्च्युनिटीज फंड	२,२५२	४७	२५	१८	--
मोतीलाल ओस्वाल नॅसडॅक १०० ईटीएफ	१,७१४	५७	२८	२४	--
मोतीलाल ओस्वाल नॅसडॅक १०० एफओएफ (आर)	१,१४४	५७	--	--	--
डीएसपी वर्ल्ड गोल्ड फंड (आर)	८६०	४५	१८	१८	१
आयसीआयसीआय प्रू. यूपएस ब्रूचिप इक्विटी फंड	८११	२१	१६	१५	--
मोतीलाल ओस्वाल एस अँड पी ५०० इंडेक्स फंड (आर)	४६७	--	--	--	--
एडेल्वाइज यूपएस टेक्नॉलॉजी इक्विटी एफओएफ (आर)	४६६	--	--	--	--
एडेल्वाइज ग्रेटर चायना इक्विटी ऑफशोर फंड (आर)	३६६	५६	२०	१९	१५
पीजीआयएम इंडिया ग्लोबल इक्विटी अर्पोर्च्युनिटीज फंड	३२१	६८	२७	१६	११
डीएसपी यूपएस फ्लेक्झिबल इक्विटी फंड	२५०	२४	१३	१३	--
निष्पॉन इंडिया यूपएस इक्विटी अर्पोर्च्युनिटीज फंड	२००	२४	१७	१६	--
फ्रँकलिन एशिया इक्विटी फंड	१८१	२६	८	१३	१०
आदित्य बिरला सनलाइफ ग्लोबल इमर्जिंग अर्पोर्च्युनिटीज फंड	१४४	३१	१०	९	३

आहे आणि साहजिकच बीटादेखील जास्त आहे. एक मध्यमकालीन गुंतवणूक म्हणून कुठलेही कर्ज नसलेल्या कॅम्पचा जरूर विचार करा.

कॉम्प्युटर एज मॅनेजमेंट सर्व्हिसेस लि.

(बीएसई कोड - ५४३२३२)
शुक्रवारचा बंद भाव : रु. १,३३७.९५

स्मॉल कॅप
प्रवर्तक : ग्रेट टेक इन्व्हेस्टमेंट्स लिमिटेड
व्यवसाय : रजिस्ट्रार आणि ट्रान्झाफर एजंट
बाजार मॉडवेल : रु ६,५२७ कोटी
वर्षभरातील उच्चांक/नीचांक : रु १,५५० / १,२३०
भागमॉडवेली मरणा : रु ४५४.४८ कोटी
शेअर होल्डिंग पॅटर्न (%)
प्रवर्तक ३०.९८
परदेशी गुंतवणूकदार ८.६७
बँक/ म्यु. फंड/ सरकार ३२.१७
इतर/ जनता २८.१८

आजच्या परिस्थितीत 'माझा पोर्टफोलियो' मध्ये सुचविलेले शेअर्स हे तुम्हाला खालच्या भावात मिळू शकतात. त्यामुळे गुंतवणूक एकाच वेळी न करता टप्प्याटप्प्यात करावी.

पुस्तकी मूल्य : रु. १००.२६
दर्शनी मूल्य : रु. १०/-
लाभांश : - - -
प्रति समभाग उत्पन्न : रु. ३७.६
पी/ई गुणोत्तर : ३९
समग्र पी/ई गुणोत्तर : अनुपलब्ध
डेट इक्विटी गुणोत्तर : ०००
इंटरस्ट कव्हेरेज गुणोत्तर : २६.८
रिटर्न ऑन कॅपिटल : ४३.७
बीटा : ३.९

धातू क्षेत्रातील बंध !

रु बंदा रुपया !

धातूचे एक स्वतंत्र शास्त्र असते. त्याचे बंध, त्याची लवचीकता, त्याचा कणखरपणा याची परिमाणे निरनिराळी. कार्बनचे प्रमाण किती यावर सारे काही बदलत असते. आपल्या भोवतालच्या किती तरी वस्तूंमध्ये असणारे त्याचे अस्तित्व कधी दिसत असते, कधी ते लक्षातच येत नाही. मालमोटावीरून लोखंडी पत्र्यांचा गुंडाळा नेतांना आपण अनेकदा पाहतो. हा पत्र्याचा गुंडाळा आणि त्यापासून बनणाऱ्या वस्तूंची मोजदाद करता येणेही शक्य होणार नाही. फ्रीजचा दरवाजा लोखंडी

रमण आजगांवकर / संजय लताड केशव मेटल प्रा. लिमिटेड

- उत्पादन : २०० मिलीमीटर रुंदीपर्यंत धातुपट्ट्या
- प्राथमिक गुंतवणूक : २६ लाख रुपये
- सध्याची उलाढाल : वार्षिक ९.६ कोटी रुपये
- कर्मचाऱी संख्या : १९
- संकेतस्थळ : www.keshavmetals.com

धातूचे एक अनेक वस्तूनिर्मितीमध्ये उपयोग होतो. टाय स्टील, जेएसडब्ल्यू, ऑसेलर मिटल, पॉस्को या कंपन्यांकडून हॉट रोल घेऊन त्याला कोल्ड रोल पद्धतीने हव्या त्या आकारात आणणे हे केशव मेटल्सचे उत्पादन. पण स्टीलच्या काय किंवा अन्य कोणत्याही उत्पादन क्षेत्रात बाजारपेठामधील योग्य अंदाज येणे हे यशस्वी उद्योजकतेचे लक्षण असते.

रमण आजगांवकर

त्यात बदल करावे लागतात. दुचाकी सुरू करताना कुलूप ज्यामध्ये बसते असा पत्रा किंवा सीटच्या खालचा पत्रा यातही फरक असतो. अशा धातुपट्ट्यांच्या व्यवसायात औरंगाबादमधील उद्योजक रमण आजगांवकर आणि संजय लताड काम करतात. 'सीआरसीए' स्टील हे त्यांचे क्षेत्र. सोप्या भाषेत गम केलेला पत्रा हा कच्चा माल आणि प्रक्रिया करून त्याला गम न करता शीत अवस्थेतच त्यांची रुंदी किंवा कणखरपणा कमी जास्त करण्याच्या क्षेत्रात २०० मिलीमीटर रुंदीच्या लोखंडी पट्ट्यांच्या क्षेत्रात केशव मेटल प्रायव्हेट लिमिटेडचे नाव आहे.

भागीदारीचे इंगित...

केशव मेटल या कंपनीचे वैशिष्ट्य म्हणजे भागीदारीतून यश. अनेक उद्योजक भागीदारीतून बाहेर पडल्यावर अधिक मोठा झालो असे सांगतात. पण भागीदारीनेही व्यवसाय टिकतात आणि अशी अनेक उदाहरणे असल्याचा आजगांवकरांचा दावा आहे. विणय घेताना वाद होतात, पण वाद डेडव्हेटपणे बळग्याची वृत्ती विकसित व्हावी लागते. भागीदारीच्या व्यवसायातील ते इंगित आहे. आजगांवकर म्हणतात - "मेटल म्हणजे धातू हे देखील बंध म्हणजे किती लवचीक हे त्यातील कार्बन बॉन्डवर ठरलेले असते. व्यवसायाही असाच असतो. नाही का?"

बाजारपेठेचा अंदाज थोडा जरी चुकला तर फटका बसतो. पण त्यावर मात करणारा भागीदारीतील उद्योग म्हणून केशव मेटल्सचे नाव आहे.

गेल्या काही वर्षांतील अनुभव आणि कोविड काळातील अनुभव वेगळा आहे. एका अर्थाने हे व्यावसायिकदृष्ट्या मोठे संकट. आजगांवकरांच्या उद्योग आयुष्यातील हे तिसरे संकट पण करीनाकाळात दररोजच्या धबडग्यातून विचार करायला वेळ मिळाला. या काळात कंपनीमधील अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांमधील बंध अधिक मजबूत झाले. सकारात्मक सूचनाही वाढल्या. भागीदारीच्या व्यवसायात कामे वाटून घेतल्यामुळे अनेक अर्थाने पुढे जाता आल्याचेही आजगांवकर सांगतात. कंपनीतील निर्माण प्रक्रियेचे नियोजन आणि आर्थिक बाबतीतील नियोजन संजय लताड करत. दोघांचा वेळ नियोजनात अधिक जात असे. पण आता कंपनीतील अधिकारी आणि कर्मचारी अधिक चांगल्या सूचना करत आहेत. कोविड काळात आपण सारे एक आहोत, ही भावना जागृत करण्यासाठी केलेल्या प्रयत्नांचा भाग म्हणून नव्या उत्पादनाची तयारी केशव मेटल्स ही कंपनी आहे. तसा चमू लहानच. केवळ १९ अधिकारी आणि कर्मचाऱ्यांच्या जोरावर सुरू असणारा कंपनीचा विस्तार आता वाढतो आहे. बँक ऑफ बडोदाकडून कोविड काळात कर्ज उपलब्ध झाल्याने आणखी विस्ताराची कंपनीची तयारी सुरू आहे. लोखंडी पत्र्याची लांबी वाढविताना त्याला उण्या देण्याऐवजी शीत प्रक्रियेतून हव्या त्या दर्जाच्या जाडीच्या पत्र्यातील व्यवसाय टिकतील याचा अंदाज त्यांच्याकडून मिळाला होता. पुढे घडलेही तसेच. नॅरो किंवा वाईड या दोन पट्ट्यांमध्येच काम होत राहील आणि मध्यम आकाराच्या लोखंडी पट्ट्यांचे क्षेत्र तसे घसरणीला लागेल असा त्यांचा अंदाज होता. पुढे त्यामुळे २०० मिलीमीटर रुंदीच्या पत्र्यातील व्यवसाय सुरू झाला. सर्वसाधारणपणे हॉट रोलड कॉइल हा या व्यवसायाचा कच्चा माल. लोखंड

लेखक 'लोकसत्ता'चे औरंगाबाद जिह्वा प्रतिनिधी सुधास. sardeshmukh@expressindia.com आणि आपणसही या सदरासाठी नवउद्योजकांची शिफारस, सूचना ई-मेल: arthmanas@expressindia.com वर कळविता येईल.